

Verinäytteenotto-ohje, ihopistosnäytteet sormenpästä

Välineitä

- Mikronäytteenottoputkia ([Hoito-ohjeet.fi Mikroputket ja yleisimpien tutkimusten minimimäärät](https://hoito-ohjeet.fi/Mikroputket-ja-yleisimpien-tutkimusten-minimimäärät)).
- Kapillaareja ja muovitulppia näytekapillaarien sulkemista varten.
- Lansetteja ([Hoito-ohjeet.fi Käytössä olevat lansetit](https://hoito-ohjeet.fi/Käytössä-olevat-lansetit)).
- Ihonpuhdistuslappuja
- Kertakäyttökäsineitä
- Riskijäteastia käytettyjä lansetteja varten.
- Kylmävaraaja
- Haavalaastaria

Valmistelu

1. Varmista potilaan henkilöllisyys aina ennen näytteenottoa kysymällä nimi ja henkilötunnus. Jos potilas ei itse pysty antamaan tietoja, tarkista henkilöllisyys esimerkiksi potilasrannekkeesta, kelakortista tai muusta henkilökortista.
2. Lämmitä näytteenottopaikka tarvittaessa ennen pistoa esim. juoksevan veden alla.
3. Älä ota näytettä infektoituneelta, kovettuneelta, aikaisemman pistoksen jäljiltä turvonneelta mustelmalliselta alueelta.
4. Käytä käsihuuhdetta ennen ja jälkeen potilaskontaktin.
5. Käytä suojakäsineitä (suositus), koska verikontaminaation riski on suuri.

Tarkista tarvittavat putket ja näytemäärä Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirjasta [Ohjekirja, Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirja](#).

Mikroputkien näytteenottojärjestys

1. Haptoemästase
2. EDTA-putket
3. Hepariniiniputket
4. Seerumiputket
5. Imupaperinäytteet

Näytteenotto

1. Puhdista iho 70-80 % etanolilla (muun muassa A12T 80%, Desinfektol P) ja anna kuivua.
2. Tee ihopistos nimettömän tai keskisormeen sormenpään sivuun.
3. Kuivaa ensimmäinen veripisara ihonpuhdistuslappuun, ellei tutkimuskohtainen ohje toisin ohjeista.
4. Ota tarvittavat näytteet huomioiden tutkimuskohtaiset ohjeet.

Huomioitavaa

Veren tulee valua vapaasti. Vältä pistoskohdan ympäristön voimakasta puristamista.

Näytteenoton jälkeen

1. Kiinnitä potilaan tunnistetarra mikroputkeen tai kapillaariin välittömästi näytteenoton jälkeen potilaan vieressä (ei etukäteen). Kun kiinnität näyteastioihin tarrat, varmista vielä, että tarrat ne kyseessä olevan potilaan tarroilla.

Tarran tiedot:

- Näytteenottopäivä ja kellonaika
- Pyytävä osasto/ tutkimuksen pyytäjä
- Potilaan nimi
- Henkilötunnus
- Pyydetty tutkimukset

Jos olet tehnyt vieritestin, kirjaa saatu tulos heti potilaan tietoihin.

Näytteiden sairaalansisäinen kuljetus

1. Toimita Ihopistosnäytteet mahdollisimman nopeasti näytteenoton jälkeen laboratorioon.
2. Tarkista tutkimuskohtaiset erityisvaatimukset näytteen käsittelylle ja säilytykselle Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirjasta [Ohjekirja, Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirja](#).
3. Kuljeta näytteet suljetussa näyteastiassa.
4. Pakkaa näytteet suljettuun kuljetuspakkaukseen siten, etteivät ne vahingoitu kuljetettaessa. Suojaa ne valolta ja vältä näytteiden ravistelua.
5. Näytteet eivät saa jäätyä kuljetuksen aikana. Kesäaikana voit käyttää kylmävaraajalla jäähdytettyä kuljetuspakkausta. Kylmävaraaja ei saa olla suorassa kosketuksessa kokoverta sisältävien putkien kanssa.

Näytteiden pakkaus ja kuljetus postitse tai linja-autolla erillisen ohjeen mukaan ([Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirja Näytteiden lähettäminen Tyks Laboratorioihin](#))

Näytteenottotoiminnat

1. Tutkimustuloksiin vaikuttavat monet tekijät, esimerkiksi potilaan ravinto, rasitus, ruumiinasento, jotka tulee ottaa huomioon ennen näytteenottoa.
2. Näytteenottotoimintoihin kuuluvat
 - laboratoriotutkimusten tilaus
 - potilaiden esivalmistelu
 - potilaalle annettavat ohjeet
 - näytteiden kuljettaminen
 - tartuntavaarallisten ja eristyspotilaiden näytteenotossa noudatettavat ohjeet

Kirjallisuutta:

Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirja [Ohjekirja, Tyks Laboratorioiden tutkimusohjekirja.](#)

Potilasohjeet [Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin haku, Hoito-ohjeet.fi](#)

Tuokko, Rautajoki, Lehto 2008. Kliiniset laboratorionäytteet - opas näytteenottoa varten

Hygieniayksikön ohjeet löydät hoito-ohjeista osoitteesta [Hoito-ohjeet.fi Tartunnan torjunta](#)

CLSI H04-A5 Procedures and devices for the collection of diagnostic capillary blood specimens

Katselmoitu 12.12.2022 Preanalytiikkatyöryhmä